

BOGVÆRKSTEDET

A er det første bogstav i ALFABET.
"Hvad betyder ALFABET?" spørger
Lillefidusen. "Et alfabet er alle
bogstaverne," siger Læsefidusen.

Citat fra A-siden i *Læsefidusens ABC* af Maj-Britt Westi

Hvad?

BOGVÆRKSTEDET er navnet på en række ÅRSHJUL-aktiviteter, hvor vi skaber en fælles opmærksomhed på produktion af bøger til barnets eget bibliotek.

Vi bruger *Læsefidusens ABC* og andre ABC'er som model til at skabe barnets personlige ABC. Barnets navn indgår i bogens TITEL, f.eks. *REGITZES ABC* eller *Regitzes ABC*. Barnets egen ABC-bog indeholder barnets ordforråd. Bogen bygges op af skrevne bogstaver og ord, tal, tegninger, klip, klistermærker, fotos, eller andet, som er betydningsfuldt for barnet.

En ABC-bog kan handle om flere forskellige emner eller om ét overordnet emne, f.eks.: efterår, eventyr, Verdensmål eller navne f.eks. på familiemedlemmer eller på figurer i børnelitteraturen.

Vi kan også skabe en fælles ABC - i familien - i børnehaven - eller i børnehaveklassen. Ligesom vi kan skabe et ABC-bibliotek med én bog til hvert bogstav i alfabetet. Vi følger fantasien og energien i situationen.

AKTIVITET A: Skab barnets egen ABC-bog.

AKTIVITET B: Skab en fælles ABC-bog om et emne.

AKTIVITET C: Skab et ABC-bibliotek med én bog til hvert bogstav.

Hvorfor?

BOGVÆRKSTEDET sætter fokus på at samle viden og skabe sin personlige ABC-bog. At være sammen om at lave en ABC kan inspirere barnet til at samle på alle mulige ord, og vi kan understøtte barnets sprog og udvikling af ordforråd ved at gentage ordene i vores samtaler.

Vi synger ABC-sangen for at huske bogstavernes navne og rækkefølge og som inspiration til at tale om det danske alfabet. Vi taler om at sætte navne og andre ord ind i en ABC-bog. Vi støtter barnet ved at stille spørgsmål, f.eks.: *Hvad er det første bogstav i dit navn? Hvor skal vi skrive dit navn i din ABC? Hvor skal vi skrive, tegne eller indsætte et foto af dit bibliotek?*

Vi kan også tale om at sætte navne i alfabetisk rækkefølge, både fornavne og efternavne, så vi lettere kan finde en børnebog på biblioteket.

Hvordan?

Før:

Sådan kan du forberede, den aktivitet du vælger:

1. Tjek litteraturlisten. Udvælg og lån litteratur.
2. Tjek listen med printark. Udvælg og print. F.eks. ARK 3 ABC-FORSIDE, ARK 4 ABC-BOGSTAVSIDE til hvert bogstav i alfabetet, samt ARK 6-9 STORE KODEBRIKKER A-Å og eventuelt ARK 11-14 STORE KODEBRIKKER a-å.
3. Tjek huskelisten. Skriv dine egne noter på huskelisten.

Mens:

Sådan kan du gøre, men følg barnets interesse i situationen:

AKTIVITET A: Skab barnets egen ABC-bog

1. Gå på opdagelse i ABC-bøger og brug udvalgte ABC-bøger, f.eks. *Læsefidusens ABC*, som inspiration til at skabe barnets personlige ABC-bog.
2. Syng ABC-sangen for at huske bogstavernes navne og rækkefølge. A-siden i *Læsefidusens ABC* kan støtte med musik og sang via QR-kode.
3. Hjælp barnet med at skrive sit navn på ABC-forsiden, f.eks. REGITZES ABC/Regitzes ABC.
4. Tal om de to tomme talebobler på ABC-forsiden. Lad de to abere skabe forventninger til indholdet i barnets ABC-bog. Tegn/indsæt billeder og skriv i de to talebobler. F.eks.: (ABC) OM REGITZES FAMILIE/om Regitzes familie.
5. Tal om, at hver side i barnets ABC-bog skal handle om ét af bogstaverne i alfabetet. (ARK 5)
6. Vis de store bogstaver på de store kodebrikker. (ARK 6-9)
7. Klip, og indsæt en kodebrik med et stort bogstav på hver af de 29 bogstavsider. Lad barnet skrive oven på modelbogstavet, hvis barnet er interesseret. Start ved startprik.
8. Tal om at sætte alle siderne i alfabetisk rækkefølge. (ARK 5)
9. Sammen med barnet samles ABC-forsiden og de 29 bogstav-sider. Siderne kan samles til en ABC-bog på mange måder, f.eks. i 15 plastiklommer med nøgleringe, i ringbind, i mappe, med hæfteklammer eller tape.
10. Lad barnet bladre i sin ABC-bog.
11. Vis de små bogstaver på de små og store kodebrikker, hvis relevant. (ARK 10 + ARK 11-14)
12. Klip, og indsæt det lille bogstav, så det lille og det store bogstav ses ved siden af hinanden. Skriv eventuelt oven på hvert modelbogstav. Start ved startprik. (ARK 11-14)
13. Stil spørgsmål til barnet, f.eks.: *Hvilke ord skal vi sætte ind i din ABC-bog?*
14. Byg bogen op af skrevne bogstaver og ord, tal, tegninger, klip, klistermærker, fotos, eller andet, som er betydningsfuldt for barnet.
15. Fortsæt med at finde på ord/billeder til de 29 bogstav-sider.
16. Følg fantasien og energien i situationen.

AKTIVITET B: Skab en fælles ABC-bog om et emne

1. Gå på opdagelse i ABC-bøger og brug udvalgte ABC-bøger, f.eks. *Læsefidusens ABC*, som inspiration til at skabe en fælles ABC-bog om et udvalgt emne, f.eks. *EFTERÅR*. Find også bøger og andre materialer om det udvalgte emne.
2. Syng ABC-sangen for at huske bogstavernes navne og rækkefølge. A-siden i *Læsefidusens ABC* kan støtte med musik og sang via QR-kode.
3. Hjælp med at skrive navn på ABC-forsiden, f.eks. familiens, børnehavens eller børnehaveklassens navn. Det kunne være BØRNEHUSETS (ABC)/Børnehusets (ABC).
4. Tal om det valgte emne. Og tal om ABC-forsiden. Lad de to børn skabe forventninger til indholdet i den fælles ABC-bog. Tegn/indsæt billeder og skriv i de to tomme talebobler. Det kunne være (ABC) OM EFTERÅR/om efterår.
5. Tal om, at hver side i den fælles ABC-bog skal handle om ét af bogstaverne. (ARK 5)
6. Vis de store bogstaver på de store kodebrikker. (ARK 6-9)
7. Klip, og indsæt en kodebrik med et stort bogstav på hver af de 29 bogstavsider. Skriv eventuelt oven på hvert modelbogstav. Start ved startprik.
8. Vis de små bogstaver på de små og store kodebrikker, hvis relevant. (ARK 10 + ARK 11-14)
9. Klip, og indsæt det lille bogstav, så det lille og det store bogstav ses ved siden af hinanden. Skriv eventuelt oven på hvert modelbogstav. Start ved startprik.
10. Stil spørgsmål i børnehøjde, f.eks.: *Hvilke ord skal vi sætte ind i vores ABC om EFTERÅR?*
11. Find den bogstavside, der passer til det første bogstav i det valgte ord, f.eks. B som blade.
12. Byg bogen op af skrevne bogstaver og ord, tal, tegninger, klip, klistermærker, fotos, eller andet, som er betydningsfuldt i fælleskabet om den fælles ABC-bog.
13. Fortsæt med at finde på ord/billede til de 29 bogstav-sider.
14. Fordel arbejdet. Måske har hver deltager ansvar for udvalgte bogstavsider i ABC-bogen.
15. Tal om at sætte alle siderne i alfabetisk rækkefølge.
16. Saml ABC-forsiden og de 29 bogstav-sider. Siderne kan samles til en ABC-bog på mange måder, f.eks. i 15 plastiklommer med nøgleringe, i ringbind, i mappe, med hæfteklammer eller tape.
17. Lad barnet bladere i den fælles ABC-bog.
18. Følg fantasien og energien i situationen.

AKTIVITET C: Skab et ABC-bibliotek med én bog til hvert bogstav

1. Gå på opdagelse i et udvalgt ABC-bibliotek, hvor der findes en lille børnebog/minibog til hvert bogstav. Brug bøgerne som inspiration til at skabe en lille bog til hvert bogstav. Find også bøger eller andre materialer om et udvalgt emne, f.eks. *VERDENSMÅL*.
2. Syng ABC-sangen for at huske bogstavernes navne og rækkefølge. A-siden i *Læsefidusens ABC* kan støtte med musik og sang via QR-kode.
3. Tal om, at hver lille bog i vores ABC-bibliotek skal handle om ét af bogstaverne. (ARK 5)
4. Køb, eller fold en lille bog til hvert bogstav i alfabetet. Find instruktion i bibliotekets samling eller på nettet til at folde en minibog eller andre foldebøger.

5. Vis de store kodebrikker med de store bogstaver. Skriv eventuelt oven på modelbogstavet. Start ved startprik. (ARK 6-9)
6. Klip, og indsæt en kodebrik med et stort bogstav på forsiden af hver minibog.
7. Vis de store kodebrikker med de små bogstaver. Skriv eventuelt oven på modelbogstavet. Start ved startprik. (ARK 11-14)
8. Klip, og indsæt en kodebrik med det lille bogstav på bagsiden af den minibog, bogstavet tilhører.
9. Stil spørgsmål i børnehøjde, f.eks.: *Hvilke ord skal vi sætte ind i vores små bøger om VERDENSMÅL?*
10. Byg de 29 bøger op af skrevne bogstaver og ord, tal, tegninger, klip, klistermærker, fotos, eller andet, der er betydningsfuldt i fælleskabet om det fælles ABC-bibliotek.
11. Find en kasse til at eksperimentere med at sætte de små bøger i alfabetisk rækkefølge.
12. Lad barnet lege med ABC-biblioteket.
13. Følg fantasien og energien i situationen.

Efter:

Sådan kan du afslutte og evaluere den aktivitet, du har gennemført:

1. Brug ABC-bog eller ABC-bibliotek - som omdrejningspunkt i dialogisk læsning.
2. Opret jer, og brug "MØDESTEDET" på sprogsportet.dk
3. Print diplom til barnet.
4. Lad barnet skrive sit navn på diplomet.

Litteraturliste

Tjek litteraturlisten. Udvalg og lån litteratur.

1. Annette Carlsen, Ida Toldbod, Helle Madsen og Mette Popp-Madsen: Kroppens ABC (2021)
2. Elvira Fragola: Et eventyrligt efterår i Mumleby (2016)
3. Globe Forlag: Livet i skoven - Hvem bor her? (2020)
4. Petra Klose: Verdensmål 2030 - 17 mål for vores verden (2019)
5. Halfdan Rasmussen: Halfdans ABC (2002)
6. Lotte Salling: Alfabet-atlet (2018)
7. Maj-Britt Westi: Læsefidusens ABC (2021)
8. Kim Fupz Aakeson: Hr. Struganoffs mad-alfabet (2016)
9. Kim Fupz Aakeson: Vitello. 28 historier fra A til Å (2017)

Liste med printark

Tjek listen med printark. Udvælg og print.

- ARK 3: ABC-FORSIDE til ABC-bog
- ARK 4: ABC-BOGSTAVSIDE til ABC-bog. Husk: 29 bogstavsider til én ABC-bog!
- ARK 5: SMÅ KODEBRIKKER A-Å. Hver kodebrik har mindst et forlyds-billede til bogstavet. Hvert modelbogstav har startprik.
- ARK 6-9: STORE KODEBRIKKER A- Å. Hvert modelbogstav har startprik. Print på papir til udklip af de store kodebrikker. Eller print på ark med 8 etikker/labels (99,1 x 67,7 mm)
- ARK 10: SMÅ KODEBRIKKER a-å. Hver kodebrik har mindst et forlyds-billede til bogstavet. Hvert modelbogstav har startprik.
- ARK 11-14: STORE KODEBRIKKER a-å. Hvert modelbogstav har startprik. Print på papir til udklip af de store kodebrikker. Eller print på ark med 8 etikker/labels (99,1 x 67,7 mm)

Huskeliste

Sæt kryds på huskelisten. Skriv dine egne noter.

- udvalgt litteratur _____
- udvalgte printark _____
- 29 (tomme) A4-ark til 29 foldebøger/minibøger
- 29 (tomme) bøger/hæfter til ABC-bibliotek
- 15 plastiklommer
- 3-5 nøgleringe
- ringbind/mappe
- blyanter
- farveblyanter
- viskelæder
- saks
- limstift
- tape
- hæftemaskine
- andet til scrapbooking, f.eks. klistermærker, fotos, _____
-
-

Årshjulaktiviteterne i BOGVÆRKSTEDET er udarbejdet af Holbæk Bibliotekerne.

Sammen om Skolestart er støttet af Slots- og Kulturstyrelsen og er et samarbejde mellem Bibliotekernes Sprogspor og Daneklærerforeningen. Se mere på sprogsporet.dk/sammen-om-skolestart

Illustrationer: Gunhild Rød ©Daneklærerforeningens forlag.